het weet, moet er een ordelijke procedure worden gevolgd: u wacht de antwoorden af of u stelt aanvullende schriftelijke vragen als u de vragen heeft gezien. Anders worden er vragen gesteld, wordt er vervolgens snel een brief gevraagd etcetera. Dan ontstaat er een complexiteit aan papier waarvan ik niet zeker weet of daarmee het inzicht in de problemen uiteindelijk wordt vergroot.

De heer **Verhagen** (CDA): Ik ben het met u eens. Ik zal de antwoorden op de schriftelijke vragen afwachten en dan bezien of er aanleiding is om nadere informatie te vragen.

De **voorzitter**: Omdat de vragen nog niet gedrukt waren, kon u het niet weten. Er valt u dan ook niets te verwijten. Ik dank u voor deze medewerking.

In het afgelopen halfuur is mij veelvuldig gevraagd of er later op deze dag nog stemmingen zijn. Die vraag kan ik ten principale nu niet beantwoorden, omdat de tweede termijn in het IRT-debat nog niet is voltooid. Ik weet dus niet wat er in de komende uren nog allemaal gaat gebeuren. Maar indien men mij vraagt wat de taxatie is ± en een taxatie kan dus niet uitkomen ± antwoord ik dat er waarschijnlijk geen stemmingen meer zijn en dat er ook geen derde termijn komt. Maar nogmaals, de plank kan misgeslagen zijn.

Aan de orde is de **stemming over een motie**, ingediend bij de **interpellatie-Rosenmöller**, te weten:
- de motie-Rosenmöller over handhaving van het algemeen verbindend verklaren van CAO's (24717, nr. 1).

(Zie vergadering van 8 mei 1996.)

De **voorzitter**: De heer Rosenmöller heeft zijn motie in die zin gewijzigd, dat zij thans luidt:

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

van mening, dat het systeem van algemeen verbindend verklaren van CAO's een belangrijke bijdrage levert aan stabiele arbeidsverhoudingen;

onderkennend, dat het kabinet met sociale partners afspraken heeft gemaakt over de invulling van de laagste loonschalen en daarmee samenhangend het algemeen verbindend verklaren op dat onderdeel van de CAO's;

spreekt als haar mening uit dat het overigens gewenst is de algemeen-verbindendverklaring ook op middellange termijn onverkort te handhaven,

en gaat over tot de orde van de dag.

Naar mij blijkt, wordt deze gewijzigde motie voldoende ondersteund.
Zij krijgt nr. 2 (24717).

Ik constateer dat er geen bezwaar tegen bestaat om nu over deze gewijzigde motie te stemmen.
De heer Rosenmöller heeft gevraagd om nog twee zinnen te mogen zeggen. Ik stel voor, aan dit verzoek te voldoen.

Daartoe wordt besloten.

De beraadslaging wordt heropend.

□

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Voorzitter! Het gaat over het algemeen verbindend verklaren. Na het interruptiedebat van gisteravond over dit onderwerp met de minister heb ik de motie gewijzigd. Ik heb de afspraken die het kabinet met de sociale partners heeft gemaakt, expliciet in de motie opgenomen. Overigens blijft de strekking van het dictum, dat het systeem van algemeen verbindend verklaren op middellange termijn overeind moet blijven.

De **voorzitter**: Leidt dit tot een ander judicium van de kant van de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid?

□

Minister **Melkert**: Mijnheer de voorzitter! Hiermee is één van mijn bezwaren weggenomen. Ik had echter twee bezwaren. Het tweede bezwaar had betrekking op het ongespecificeerde karakter van de middellange termijn waarvan hier sprake is. Mede gelet op de aard van het debat van gisteren lijkt het mij niet in de rede liggen om deze motie te omhelzen. Integendeel, ik blijf bij mijn judicium van ontraden.

De beraadslaging wordt gesloten.

In stemming komt de gewijzigde motie-Rosenmöller (24717, nr. 2).

□

De **voorzitter**: Ik constateer, dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, de SP, de PvdA, het CDA, de CD en het lid Hendriks voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is aangenomen.

De heer **Van Hoof** (VVD): Voorzitter! Met name gelet op de toelichting die de minister zojuist heeft gegeven, is het interessant om van hem te vernemen wat hij met de motie zal gaan doen.

De **voorzitter**: Het woord is aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Minister **Melkert**: Voorzitter! Ik zou het niet weten, want ik weet niet waarop de motie betrekking heeft.

De heer **Rosenmöller** (GroenLinks): Voorzitter! Dit kan dus niet. Wij hebben gisteren in eerste termijn uitgebreid gesproken over de algemeen-verbindendverklaring. De posities van de diverse partijen zijn duidelijk tot uitdrukking gekomen. De minister kan wel niet uit de voeten kunnen met de terminologie ''middellange termijn'', maar voor de Kamer is het volstrekt helder. Als dit door het kabinet wordt geïnterpreteerd als een motie van gebakken lucht, is er een meningsverschil tussen een meerderheid van de Kamer en het kabinet. Dat kan ik niet op deze wijze laten passeren. Ik vraag de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid om een brief met een reactie op de motie. Als die reactie onbevredigend is voor de meerderheid van de Kamer, kunnen wij nadien verder stoeien.

De heer **De Jong** (CDA): Mijnheer de voorzitter! De minister weet natuurlijk uitstekend wat algemeen verbindend verklaren is. Hij doet dat tot ons genoegen zeer regelmatig. Wat ons betreft, mag hij dat de hele

kabinetsperiode voortzetten. Dat is ook het dictum van deze motie. De reactie die hij nu heeft gegeven, vind ik beneden de maat. Ik verneem graag alsnog een volwaardige, serieuze reactie op de motie.

Minister **Melkert**: Voorzitter! Ik verwijs naar de gedachtenwisseling van gisteravond. Ook de heer De Jong kan weten wat mijn beoordeling van wat hier wordt gevraagd, betekent. Ik kan daar ook preciezer over zijn. Voor zover het betrekking heeft op deze kabinetsperiode, is het een overbodige uitspraak, omdat algemeen verbindend verklaren een uitgangspunt is van de regering. De heer De Jong verwijst er terecht op dat dit staand beleid is. Hij doet dat zelfs in instemmende zin, hetgeen ik waardeer. Over de middellange termijn ga ik niet. Dat heb ik gisteren ook uiteengezet. Dat is de wat metafysische betekenis die verder aan het dictum gehecht moet worden.

De **voorzitter**: Ik deel de Kamer ten overvloede mee, dat ik de minister impliciet heb toegestaan, zittend het al dan niet staande beleid te verdedigen vanuit de achterste linie.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het rapport van de Enquêtecommissie Opsporingsmethoden (24072) (debat met de regering)**, en van:

- de motie-Dittrich/Kalsbeek-Jasperse over overplaatsing van hoge politiefunctionarissen in het belang van de dienst (24072, nr. 39);
- de motie-Dittrich over een periodiek voortgangsverslag (24072, nr. 40);
- de motie-Sipkes c.s. over personele consequenties (24072, nr. 41);
- de motie-Schutte over het beroep op het belang van de Staat (24072, nr. 42);
- de motie-Schutte c.s. over een parlementair onderzoek naar de resultaten van de enquÃte (24072, nr. 43);
- de motie-Kalsbeek-Jasperse c.s. over het ontwikkelen van een plan van aanpak (24072, nr. 44);
- de motie-Van der Vlies over uitbreiding van de financiÈle recherche (24072, nr. 45).

De beraadslaging wordt hervat.

□

De heer **Janmaat** (CD): Voorzitter! De regering heeft gisteren in haar langdurige antwoord een aantal aspecten bevestigd van wat de CD sinds de instelling van de commissie heeft gezegd. De CD heeft een aantal bezwaren aan de enquÃtecommissie gekoppeld, die naar onze mening ook zijn geÈffectueerd en vergroot. Natuurlijk heeft de enquÃte het probleem bij de opsporing zonder meer duidelijk gemaakt. De commissie kan toegeschreven worden, dat zij een aantal ontwikkelingen en feiten goed op een rij heeft gezet.

De commissie is echter, ondanks zeer uitgebreide werkzaamheden, niet veel verder gekomen dan het naar voren brengen van in het algemeen aardig bekend zijnde feiten, ook wat het verkeerde overheidsbeleid betreft. De commissie is niet gekomen tot het trekken van conclusies inzake mogelijke adviezen met betrekking tot de politieke verantwoordelijkheid. Wat dat betreft, staan wij helemaal aan het begin. Het moet nog blijken wat de regering hiervan vindt.

De commissie heeft door haar werk, zoals de CD voorzien heeft, de politiek schade toegebracht, vooral in het buitenland. Onze buitenlandse relaties, in het bijzonder de regeringen van ons omringende landen, stellen steeds meer vragen over ons overheidsoptreden, doordat deze zaak zo groot in de openbaarheid is gekomen. Daar zitten wij nu mee. Wij moeten de zaak voortzetten. Het heeft geen zin meer om te zeggen hoe het ook anders had gekund.

Ook in de enquÃtecommissie hebben partijpolitieke belangen meegespeeld. Ook dat is in de conclusies naar voren gekomen. Desalniettemin moet het parlement en dus ook de CD-fractie zich nu uitspreken over de adviezen die de commissie geeft, over het beleid dat de regering wil gaan voeren, en over de politieke consequenties die moeten worden getrokken.

De commissie is met een aantal adviezen gekomen, in het bijzonder met betrekking tot wijziging van de wet. Daarbij is de grote vraag naar voren gekomen of de definitie van ''opsporing'' in de wet moet komen. Het gaat dan om een nauwkeurige omschrijving in strafrechtelijke zin van datgene waarmee openbaar ministerie en politie zich moeten bezighouden. Het antwoord is natuurlijk niet alleen afhankelijk van de situatie op dit moment. De vraag of die definitie in de wet moet komen te staan, is vooral het gevolg van stelselwijzigingen, organisatorische reorganisaties waar het parlement zich in overgrote mate achter heeft gesteld en goedkeuring aan heeft gegeven. Met andere woorden: als de definitie in de wet wordt opgenomen, geeft dat aan dat de macht van het centrale gezag verder is afgenomen. Als de minister van Binnenlandse Zaken c.q. de minister van Justitie in de centrale gedecentraliseerde eenheidsstaat, zoals wij die jarenlang hebben gekend, in een wet hun stem verhieven, dan was hun wil, praktisch gezegd, wet. Het laatste is niet meer het geval, zo weet de minister van Binnenlandse Zaken. Hij moet dat ook steeds meer toegeven. Zo hij al van plan is om in te grijpen, ontbreken daartoe opeens de juridische mogelijkheden. De minister mag dat nu wel constateren, maar de Kamer had dat behoren te weten. Zij heeft namelijk achter die zo bejubelde reorganisatie gestaan.

Als de definitie in de wet komt, is dat vooral het gevolg van de afnemende macht van onze centrale overheid en het daardoor veel te breed interpreteren van de mogelijkheden van opsporing voor de desbetreffende politiediensten en officieren van justitie. Die definitie, zo die er al in moet komen, is dan bedoeld om in ieder geval de methode van doorlaten onmogelijk te maken. Dat is natuurlijk terecht; dat hebben wij de afgelopen tijd allemaal gezien. Dat behoeft dus niet herhaald te worden; het is gewoon niet toelaatbaar. De gevolgen van het gevoerde beleid voor de samenleving zijn veel groter dan de gevolgen van wat de georganiseerde criminaliteit de samenleving had kunnen toebrengen.

Zo'n overheidsbeleid schreeuwt om wijziging. Die schreeuw is middels de commissie keihard gaan doorklinken. Het kabinet kon dan ook niet anders dan tot de conclusie komen dat die methode van doorlaten onaanvaardbaar is. Zij moet worden gestopt. En dan praten wij er nog over of bij hoge uitzondering bepaalde artikelen zouden moeten worden doorgelaten. De CD-fractie is daar pertinent tegen, en bevindt zich daarbij aan de zijde van